

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 05 sierpnia 2024 r.

WRPS-VI.431.2.24.2024.XX

Pani

Xxxxxx Xxxxxxx

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy

Spolecznej w Jabłonie Lackiej

ul. Kubusia Puchatka 1

08-304 Jabłonna Lacka

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej² oraz zgodnie z Planem Kontroli Zewnętrznych na rok 2024, kontrolująca Xxxxxx Xxxxxx – starszy inspektor wojewódzki, posiadająca upoważnienie Wojewody Mazowieckiego³, przeprowadziła w okresie od 4 do 18 czerwca 2024 r. kontrolę problemową w trybie zwykłym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jabłonie Lackiej⁴.

Przedmiot kontroli obejmował organizację i realizację zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych⁵, zwanej dalej ustawą, w zakresie ustalania uprawnień do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka. Kontrolą objęto okres od 1 listopada 2022 r. do dnia kontroli, tj. do 4 czerwca 2024 r. Kontrolę odnotowano w książce kontroli, określając jej termin i zakres.

Niniejszym przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2023 r. poz. 190);

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224);

³ Upoważnienie Wojewody Mazowieckiego nr Xxxxx z Xxxxx r.

⁴ Dalej GOPS, Ośrodek, jednostka kontrolowana.

⁵ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323);

Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie

00-950 Warszawa, Plac Bankowy 3/5, tel.: (+48) 22 695 69 95 Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP: /t6j4ld68r/skrytka

www.gov.pl/web/uw-mazowiecki

Administratorem danych osobowych jest Wojewoda Mazowiecki. Dane przetwarzane są w celu realizacji czynności urzędowych. Masz prawo do dostępu, sprostowania, ograniczenia przetwarzania danych. Więcej informacji znajdziesz na stronie www.gov.pl/web/uw-mazowiecki w zakładce ochrona danych osobowych.

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki pozytywnie ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie Lackiej w zakresie organizacji zadania, natomiast pozytywnie, pomimo uchybień w zakresie ustalania uprawnień do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

I. Organizacja zadania

Kierownikiem jednostki kontrolowanej jest Pani XXXXXXX XXXXXX – zatrudniona na tym stanowisku od 2 listopada 2017 r. w wymiarze pełnego etatu, na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony.

Obsługę finansowo-księgową Ośrodka prowadzi Pani XXXXX XXXXX - inspektor ds. księgowości budżetowej i finansów gminnych jednostek organizacyjnych, pracownik Urzędu Gminy, odpowiedzialna za realizację budżetu jednostki, na podstawie porozumienia stron o zmianie warunków pracy i zakresu czynności. Uchwałą⁶ Zarządu Gminy w Jabłonie Lackiej z dnia 23 października 2001 r. zlikwidowano i przeniesiono księgowość z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do Urzędu Gminy.

Szczegółową organizację wewnętrzną oraz zasady funkcjonowania jednostki kontrolowanej określa regulamin organizacyjny wprowadzony Pani Zarządzeniem⁷ z 3 grudnia 2019 r. (zmiany wprowadzono Zarządzeniem⁸ z 2 marca 2020 r., 9 października 2020 r., Zarządzeniem⁹ z 22 lutego 2021 r., 19 kwietnia 2021 r., 30 czerwca 2021 r., Zarządzeniem¹⁰ z 1 lutego 2022 r., 1 kwietnia 2022 r., 5 września 2022 r., Zarządzeniem¹¹ z 1 lutego 2023 r., 2 maja 2023 r. oraz Zarządzeniem¹² z 2 maja 2024 r.). W rozdziale I § 5 ust. 1 pkt 3 wyodrębniono stanowiska ds. świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych, Dobrego Startu – 2 etaty, natomiast w rozdziale II § 7 pkt 8 regulaminu „zakres działania stanowisk pracy” został określony tylko jednym zdaniem, tj. „Pracownicy ds. świadczeń rodzinnych odpowiadają za prawidłowe prowadzenie spraw wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych, wychowawczych, „Za życiem”, funduszu alimentacyjnego, programu „Dobry Start” i innych przepisów wprowadzonych dla poprawy sytuacji rodziny”. Należy zauważyć, że w regulaminie organizacyjnym nie określono w żaden sposób zadań na stanowisku ds. świadczeń rodzinnych wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

⁶ Uchwała Nr XXXXX z XXXXX r.

⁷ Zarządzenie Kierownika GOPS w Jabłonie Lackiej Nr XXXXXX z XXXXX r.

⁸ Zarządzenie Kierownika GOPS w Jabłonie Lackiej Nr XXXXX z XXXXX r.

⁹ Zarządzenie Kierownika GOPS w Jabłonie Lackiej Nr XXXXXX z XXXXX r.

¹⁰ Zarządzenie Kierownika GOPS w Jabłonie Lackiej Nr XXXXXX z XXXXX r.

¹¹ Zarządzenie Kierownika GOPS w Jabłonie Lackiej Nr XXXXXX z XXXX r.

¹² Zarządzenie Kierownika GOPS w Jabłonie Lackiej Nr XXXXXX z XXXX r.

Regulaminy organizacyjne należą do kategorii aktów prawnych o charakterze wewnętrznym. Istotą tych przepisów jest przede wszystkim ich porządkujący charakter, polegający na tym, że jednostka, jako jednolita struktura organizacyjna jest podzielona na komórki lub samodzielne stanowiska, którym przydano określony zakres zadań i kompetencji. Utworzenie stanowisk pracy do spraw świadczeń rodzinnych jest realizacją obowiązku wynikającego z art. 20 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Jednakże regulamin organizacyjny tworzący komórki wewnętrzne przypisuje im zakres, zadania i kompetencje oraz określa ich wzajemne relacje.

W kontrolowanym okresie zadania z zakresu świadczeń rodzinnych realizowały niżej wymienione osoby¹³:

1. Pani XXXXXX XXXXXX – Kierownika Ośrodka, posiadająca upoważnienie¹⁴ Wójta Gminy Jabłonna Lacka wydane na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy - do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.
2. Pani XXXXXX XXXXXX – inspektor do spraw świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych i funduszu alimentacyjnego, zatrudniona w Ośrodku od 15 marca 2019 r. na podstawie umowy o pracę, realizująca kontrolowane zadanie od 28 czerwca 2019 r. W okresie poddanym kontroli posiadająca upoważnienie¹⁵ Wójta Gminy wydane na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy - do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych (wycofane z obiegu prawnego) oraz upoważnienie¹⁶ - do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, a także do wydawania w tych sprawach decyzji.
3. Pani XXXXXX XXXXXX – samodzielny referent do spraw świadczeń rodzinnych, zatrudniona w Ośrodku od 1 marca 2021 r. na podstawie umowy o pracę w wymiarze pełnego etatu, realizująca kontrolowane zadanie od 10 stycznia 2022 r. W okresie poddanym kontroli posiadająca upoważnienie¹⁷ Wójta Gminy wydane na podstawie art. 20 ust. 3 ustawy - do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych (wycofane z obiegu prawnego) oraz upoważnienie¹⁸ – do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych z wyłączeniem wydawania decyzji.

¹³ Wykaz pracowników realizujących w GOPS zadania z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

¹⁴ Zarządzenie Nr XXXXXX z XXXXX r.

¹⁵ Zarządzenie Nr XXXXXX z XXXXX r.

¹⁶ Zarządzenie Nr XXXXXX z XXXXX r.

¹⁷ Zarządzenie Nr XXXXXX z XXXXX r.

¹⁸ Zarządzenia Nr XXXXXX z XXXXX r.

oraz w § 2 rozporządzenia wykonawczego z 27 lipca 2017 r.²², obowiązującego do 13 lipca 2023 r. Po dacie jak wyżej wniosek zawierał informacje, które zostały określone w ww. artykule ustawy o świadczeniach rodzinnych, jaki i w § 2 rozporządzenia wykonawczego z 6 lipca 2023 r.²³ Wnioski składane były w formie papierowej, opatrzone pieczęcią z datą wpływu, podpisem (parafką) osoby przyjmującej wniosek. Zostały kompletnie i prawidłowo wypełnione. Do wniosków w zależności od sytuacji dochodowej rodzin, dołączano następujące dokumenty: zaświadczenia lub oświadczenia określające datę utraty lub uzyskania dochodu, wysokość oraz rodzaj utraconego lub uzyskanego dochodu, PIT-11, kopie umów o pracę, kopie świadectw pracy, oświadczenia o posiadaniu gospodarstwa – załącznik ZSR-07 do wniosku, oświadczenia o dochodach - załącznik ZSR-05 do wniosku. Oświadczenia oraz pouczenia zawarte we wnioskach zostały podpisane przez wnioskodawców.

Niezależnie od dokumentów dołączonych przez wnioskodawców, jednostka kontrolowana zgodnie z art. 23b ust. 1 ustawy, samodzielnie pozyskiwała informacje o wysokości dochodów, wysokości składki na ubezpieczenia społeczne, należnych podatków i przysługujących zwrotów (MF) wnioskodawców oraz członków ich rodzin, jak również wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne (ZUS), co jest niezbędne przy ustalaniu wysokości dochodów rodziny. Ponadto Ośrodek weryfikował dane wnioskodawcy oraz członków ich rodzin w rejestrze PESEL, CBB, CWU, KRUS, CEIDG, MEN i Aplikacji Centralnej Rynku Pracy – w zależności od sprawy.

Prawo do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka posiadali rodzice dziecka (matka lub ojciec), którzy w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, złożyli wniosek o ustalenie prawa do ww. świadczenia oraz, jeżeli matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10. tygodnia ciąży do porodu, a fakt pozostawania pod opieką medyczną udowodniła zaświadczeniem lekarskim, o którym mowa w art. 15b ust. 5 i 6 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Do wszystkich badanych wniosków dołączono zaświadczenia lekarskie lub zaświadczenia wystawione przez położną, które wydane zostały zgodnie z obowiązującym wzorem.

Na podstawie badanej dokumentacji stwierdzono, że osoby, którym przyznano jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka spełniały kryteria dochodowe do ww.

²² Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1466).

²³ Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2023 roku w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1340).

świadczeń. We wszystkich sprawach dochody rodzin – zgodnie z art. 15b ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych – w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekroczyły kwoty 1 922 zł.

Dochody wnioskodawców w 15 sprawach wyliczano w sposób prawidłowy z uwzględnieniem dochodów z właściwego roku bazowego, dochodów uzyskanych i utraconych, dochodów z gospodarstwa rolnego, ulg na dzieci, a także wysokości należnych podatków, składek społecznych oraz składek zdrowotnych. W 1²⁴ sprawie błędnie wyliczono dochód rodziny. W tym przypadku dochód na jednego członka rodziny zawyżono, ponieważ ustalając dochód rodziny, doliczono do niego dochód uzyskany w roku bazowym, który na dzień składania wniosku o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka nie był uzyskiwany. W rozumieniu przepisów art. 5 ust. 4 ustawy w przypadku utraty dochodu przez członka rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy lub po tym roku, ustalając dochód rodziny, nie uwzględnia się dochodu utraconego. Powyższy błąd nie miał wpływu na przyznanie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

Jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka przyznawano w wysokości 1 000 zł na jedno dziecko. W 13 przypadkach ww. świadczenie przyznano matce dziecka, natomiast w 3 przypadkach o świadczenie ubiegał się ojciec dziecka. Postępowanie w sprawie przyznania prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka kończono wydaniem decyzji administracyjnych w terminach określonych w art. 35 § 1-3 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego²⁵ (dalej k.p.a.). Średni czas prowadzenia postępowania wyniósł 13 dni, przy czym w 1 przypadku decyzje wydano już w dniu wpływu wniosku. Najdłuższe postępowanie trwało 29 dni.

W 1²⁶ sprawie w wyniku bezprzedmiotowości postępowania Ośrodek umorzył postępowanie administracyjne, wydając decyzję w tym przedmiocie. W tej sprawie wnioskodawczyni przed wydaniem rozstrzygnięcia złożyła pisemną prośbę o wycofanie wniosku²⁷.

Decyzje administracyjne zawierały elementy określone w art. 107, tj.: oznaczenie organu właściwego, oznaczenie strony, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania. 15 decyzji na 16 skontrolowanych zawierało także informację o możliwości oraz skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a.

²⁴ Decyzja przyznająca nr: xxxxxxx z xxxxxx r.

²⁵ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 572);

²⁶ Decyzja administracyjna nr: xxxxx z xxxxx r.

²⁷ Wniosek strony o wycofanie wniosku z xxxxx r.

administracji publicznej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania odpowiednio w całości albo w części,

- art. 32 ustawy o świadczeniach rodzinnych, który nie ma zastosowania w sprawie.

Decyzje doręczano stronom zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 k.p.a. W aktach spraw znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę ze wskazaniem daty doręczenia, stosownie do zapisu art. 46 § 1 k.p.a.

Analiza karty wypłat świadczeń oraz raportu z listy wypłat wykazała, że jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka wypłacono terminowo i zgodnie z wysokością ustaloną w wydanych w tych sprawach decyzjach administracyjnych. Powyższe realizowano zgodnie z dyspozycją wnioskodawców, tj. przelewami bankowymi na wskazane konta bankowe.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono następujące uchybienia:

1. W jednej sprawie nieprawidłowo obliczono dochód rodziny, ponieważ ustalając dochód rodziny, doliczono do niego dochód uzyskany w roku bazowym, który na dzień składania wniosku o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka nie był uzyskiwany.
2. W podstawie prawnej wszystkich decyzji przyznających prawo do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka nie wskazano, w tym w treści 9 decyzji nie przytoczono art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych, natomiast w treści 7 decyzji przyznających bezpodstawnie przywołano art. 108 § 1 k.p.a.
3. W pouczeniu 1 decyzji przyznającej prawo do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka nie zawarto informacji o możliwości i skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a.
4. W podstawie prawnej decyzji o umorzeniu przytoczono tylko art. 105 § 2 k.p.a. zamiast cały art. 105 k.p.a. oraz wskazano art. 32 ustawy o świadczeniach rodzinnych, który nie ma zastosowania w sprawie.

Uwagi:

- a) W pouczeniu 15 decyzji przyznających prawo do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka nie zawarto informacji, że nienależnie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi, w myśl art. 30 ust. 1 ustawy.

- b) W regulaminie organizacyjnym Ośrodka nie określono zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych realizowanych na stanowisku ds. świadczeń rodzinnych.

Za stwierdzone uchybienia odpowiedzialność ponosi Pani XXXXXX XXXXXX jako Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonnej Lackiej oraz pracownicy realizujący kontrolowane zadania.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Panią Kierownik do:

1. Prawidłowego ustalania dochodu rodziny, w szczególności nieuwzględniania dochodu uzyskanego w roku bazowym, który na dzień składania wniosku o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka został utracony, stosownie do przepisu art. 5 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
2. W wydawanych decyzjach administracyjnych:
 - wskazywania w podstawie prawnej i w treści decyzji przyznających prawo do świadczeń, art. 32 ust. 1d ustawy o świadczeniach rodzinnych, który nadaje decyzjom przyznającym świadczenia rodzinne klauzulę natychmiastowej wykonalności oraz niepowoływania się na art. 108 k.p.a., który nie ma zastosowania w sprawie,
 - w pouczeniu decyzji przyznających zawierania informacji o możliwości i skutkach zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania, o czym stanowi art. 127a k.p.a.,
 - w podstawie prawnej decyzji o umorzeniu postępowania przywoływania całego art. 105 k.p.a. oraz niewskazywania przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych, które nie mają zastosowania w sprawie.

Ponadto zasadnym jest:

- a) zawieranie w decyzjach przyznających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, pouczenia że nienależnie pobrane świadczenia podlegają zwrotowi,
- b) podjęcie działań zmierzających do zaktualizowania regulaminu organizacyjnego poprzez sprecyzowanie zadań realizowanych na stanowisku ds. świadczeń rodzinnych, w taki sposób, żeby uwzględniały realizację ustawy o świadczeniach rodzinnych.

POUCZENIE

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Monika Koziarska
Kierownik Oddziału

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Do wiadomości: Pan Xxxxxx Xxxxxxx, Wójt Gminy Jabłonna Lacka